

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000438

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горлова Людмила Леонідівна

2. Liudmyla L. Horlova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8130-3385

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 015

Назва наукової спеціальності: Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Професійна освіта

Дата захисту: 23-02-2024

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Мова і література (англійська, німецька)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ГОРЛОВА

Людмила Леонідівна ID 4378

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.35

Тема дисертації:

1. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх юристів у процесі фахової підготовки
2. Formation of professional and communicative competence of future lawyers in the process of professional training

Реферат:

1. Дисертаційна робота «Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх юристів у процесі фахової підготовки» є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх юристів у процесі фахової підготовки. Перший розділ «Формування професійно-комунікативної компетентності юристів як педагогічна проблема» присвячено вивченню та аналізу педагогічних аспектів формування професійно-комунікативної компетентності у майбутніх юристів. Підкреслюється важливість розвитку не лише фахових знань, але й навичок ефективної комунікації, які визначають успішну практику в юридичній сфері. У розділі проводиться аналіз сучасних педагогічних стратегій, методик та підходів, спрямованих на покращення процесу формування

комуникативних умінь та професійних здібностей у майбутніх юридичних фахівців. Розглядаються теоретичні аспекти педагогічної науки, які пов'язані із визначенням оптимальних стратегій навчання та розвитку, спрямованих на підвищення рівня комунікативної компетентності в межах юридичної освіти. У другому розділі «Методичні засади професійно-комунікативної підготовки майбутніх юристів» розглядаються ключові методичні аспекти, спрямовані на підготовку майбутніх юристів до успішної професійної діяльності в контексті комунікативних вмінь та навичок. Аналізуються теоретичні основи методики викладання та організації навчального процесу з урахуванням специфіки юридичної освіти. У третьому розділі «Експериментальна перевірка педагогічних умов формування компетентності майбутніх юристів» розглядається експериментальне дослідження, спрямоване на перевірку та оцінку ефективності педагогічних умов, які сприяють формуванню компетентності у майбутніх юристів. Проводиться аналіз методів та стратегій, що використовуються для впровадження педагогічних інновацій у навчальний процес з метою підвищення якості освіти у сфері юридичної діяльності. В розділі представлені результати експериментального дослідження, включаючи порівняльний аналіз результатів між контрольною та експериментальною групами, а також статистичну обробку отриманих даних. Здійснюється оцінка впливу педагогічних умов на формування та підвищення рівня компетентності здобувачів освіти-юристів. Дослідження робить акцент на практичному значенні отриманих результатів і рекомендаціях для вдосконалення навчального процесу, спрямованих на підвищення ефективності формування компетентності майбутніх фахівців у галузі права через оптимальний вибір педагогічних підходів та умов навчання. У ході написання дисертації, ми дійшли таких висновків. Нами здійснено теоретико-методологічний аналіз поняття професійної компетентності, визначено критерії та показники рівнів її сформованості. Нами експериментально перевірено ефективність запропонованої моделі шляхом упровадження сконструйованої на її основі програми формування професійної компетентності майбутніх юристів. Нами визначено рівні сформованості професійної культури майбутніх юристів за такими діагностичними методиками. В експериментальній групі базовий рівень визнали 28,55% майбутніх юристів, у контрольній групі – 27,68% респондентів. На результативному рівні в експериментальній групі зараховано 61,41% майбутніх юристів, у контрольній – 61,77% здобувачів освіти. Рефлексивний рівень зафіксований у 10,04% опитаних експериментальної групи та у 10,55% юристів майбутньої контрольної групи. Значні позитивні зміни відбулися в експериментальній групі. Так, під час контрольного експерименту початковий рівень виявлено у 6,1% майбутніх юристів експериментальної групи (на початковому етапі він був у 28,55% респондентів); продуктивний рівень зафіксовано у 72,6% здобувачів освіти (раніше 61,41%); рефлексивний рівень виявлено у 21,3% майбутніх юристів (у 10,04% здобувачів освіти). У контрольній групі виявлено невеликі позитивні зміни. Так, на етапі контролю базовий рівень виявлено у 23,3% майбутніх юристів (виявлено у 27,68% опитаних); продуктивний рівень зафіксовано у 64,1% здобувачів освіти (був у 61,77%); рівень рефлексії виявили 12,6% майбутніх юристів (таких було 10,55% здобувачів освіти). Таким чином, використання різноманітних форм, методів і прийомів професійної підготовки сприяє формуванню професійної компетентності здобувачів освіти, дозволяє їм оволодіти способами інтерпретації професійної культури та стратегіями культурологічного дослідження, передбачити можливі проблеми професійної діяльності та визначити шляхи сприяння їм, забезпечуючи при цьому розвиток комунікативних навичок юристів у майбутньому, формування їх професійної культури на основі контекстного навчання.

2. The dissertation "Formation of Professional and Communicative Competence of Future Lawyers in the Process of Professional Training" is a theoretical and experimental study of the problem of formation of professional and communicative competence of future lawyers in the process of professional training. The first section "Formation of Professional and Communicative Competence of Lawyers as a Pedagogical Problem" is devoted to the study and analysis of pedagogical aspects of the formation of professional and communicative competence of future lawyers. The author emphasizes the importance of developing not only professional knowledge, but also effective communication skills that determine successful practice in the legal field. The chapter analyses modern pedagogical strategies, methods and approaches aimed at improving the process of developing communication skills and professional abilities of future lawyers. The theoretical aspects of pedagogical science related to the

determination of optimal learning and development strategies aimed at improving the level of communication competence within legal education are considered. The second chapter, "Methodological Foundations of Professional and Communicative Training of Future Lawyers", examines the key methodological aspects aimed at preparing future lawyers for successful professional activities in the context of communication skills. The theoretical foundations of teaching methods and organization of the educational process are analyzed, taking into account the specifics of legal education. The third chapter, "Experimental Verification of Pedagogical Conditions for Forming the Competence of Future Lawyers", deals with an experimental study aimed at verifying and evaluating the effectiveness of pedagogical conditions that contribute to the formation of competence in future lawyers. The methods and strategies used to introduce pedagogical innovations into the educational process in order to improve the quality of education in the field of legal activities are analyzed. The section presents the results of the experimental study, including a comparative analysis of the results between the control and experimental groups, as well as statistical processing of the data obtained. The author assesses the impact of pedagogical conditions on the formation and improvement of the level of competence of law students. The research focuses on the practical significance of the results obtained and recommendations for improving the educational process aimed at increasing the effectiveness of the formation of competence of future legal professionals through the optimal choice of pedagogical approaches and learning conditions. In the course of writing this thesis, we have come to the following conclusions. We have carried out a theoretical and methodological analysis of the concept of professional competence, identified criteria and indicators of its levels of formation. We have experimentally tested the effectiveness of the model by implementing a programme to develop the professional competence of future lawyers. We have determined the levels of formation of future lawyers' professional culture using the following diagnostic methods. In the experimental group, the basic level was recognized by 28.55% of future lawyers, and in the control group - by 27.68% of respondents. At the effective level, 61.41% of future lawyers in the experimental group and 61.77% of students in the control group were enrolled. The reflexive level was recorded in 10.04% of respondents in the experimental group and in 10.55% of lawyers in the future control group. Significant positive changes occurred in the experimental group. Thus, during the control experiment, the initial level was found in 6.1% of future lawyers of the experimental group (at the initial stage it was in 28.55% of respondents); the productive level was recorded in 72.6% of students (previously 61.41%); the reflective level was found in 21.3% of future lawyers (10.04% of students). In the control group, small positive changes were found. Thus, at the control stage, the basic level was found in 23.3% of future lawyers (27.68% of respondents); the productive level was recorded in 64.1% of students (61.77%); the level of reflection was found in 12.6% of future lawyers (10.55% of students). Thus, the use of various forms, methods and techniques of professional training contributes to the formation of professional competence of students, allows them to master the ways of interpreting professional culture and strategies of cultural research, to foresee possible problems of professional activity and to identify ways to facilitate them, while ensuring the development of communication skills of lawyers in the future, the formation of their professional culture based on contextual learning.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Л. Горлова. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх юристів у процесі фахової підготовки. Витоки педагогічної майстерності. 2021. Випуск 28. С. 32-36.

- Л. Горлова. Ключові позиції і підходи до формування іншомовних компетентностей здобувачів юридичної освіти. Витоки педагогічної майстерності. 2020. Випуск 25. С. 63-67.
- Л. Горлова. Інноваційні методи вдосконалення комунікативної компетентності майбутніх юристів в процесі фахової підготовки. Педагогічні науки. 2023. № 81. С. 93-95.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення системи формування комунікативної культури майбутніх юристів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U004309

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гриньова Марина Вікторівна
2. Maryna V. Grynova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3912-9023

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поляков Андрій Олександрович
2. Andrii O. Poliakov

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7578-0043

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біда Олена Анатоліївна

2. Olena A. Bida

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0448-0852

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Андрій Володимирович

2. Andrii V. Tkachenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4408-2653

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені

В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Ірина Василівна

2. Iryna V. Babenko

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6481-014X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кравченко Любов Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кравченко Любов Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лобач Катерина Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна